

ГТАХР 14.23.09

ТІЛДІК КОММУНИКАТИВТІК ҚҰЗЫРЕТТІЛІК КОМПОНЕНТТЕР АЯСЫНДА БОЛАШАҚ МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ҰЙЫМ ПЕДАГОГІНІҢ БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІГІН ДАМУЫ

С.Т. Тлеубай

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, Алматы, Қазақстан
sandugash.tleubai@mail.ru

Бұл мақалада мектепке дейінгі педагогтердың тілдік коммуникативтік құзыреттілікті дамытуда тілдік компоненттердің маңыздылығы айтылады. Соның ішінде лингвистикалық, социолингвистикалық және прагматикалық компоненттер, бұл арқылы болашақ маман өз саласының аясында қарым – қатынас жасап, бәсекеге қабілеттілігін дамытады. Себебі, бұл жалпы еуропалық шетел тілін меңгеру стандартына нақты дәлелденген. Осыған орай, болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогін даярлауда осы компоненттер құзырлы маман болуға септігін тигізері сөзсіз. Сонымен қатар, үштілділік қағидасын іске асыра отырып, тілдік коммуникативтік дағдысын дамытуды мектепке дейінгі ұйым - орта мектеп - жоғары оқу орындар арасындағы сабақтастық өз дәрежесінде орын алу үшін бұл мәселе мемлекет деңгейінде заңдастырылуы қажет.

Түйін сөздер: мектепке дейінгі ұйым, мектепке дейінгі ұйым педагогі, үштілділік, тілдік коммуникативтік құзыреттілік, тілдік компоненттер.

Жалпы білім беру жүйесінің құрамдас бөлігі болып саналатын, ең алғашқы, әрі негізгі саты мектеп жасына дейінгі ұйымдар болып саналады. Мектеп жасына дейінгі ұйымдарда балалардың жеке қасиеттері мен жас ерекшеліктерін ескеріп, мектеп өміріне дайындау көп ұлтты мемлекетте көп тілді тұлға тәрбиелеу көзделеді.

Қазіргі таңда мектепке дейінгі ұйымдардың көбеюінің бастау алып жатқандығы қоғамымыздың қуантарлық жаңалығы деуге болады. Бұл дегеніміз ертеңгі болашағымыз, артымыздан келе жатқан ұрпағымыздың заман талабына сай, өз жас ерекшелігіне байланысты білім алу, өз ана тілін құрметтеу, өзге тілді үйренуге деген қызығушылығының болуы, бойына адамгершілік сезімін сіңіру, отанға, елге, отбасына, қоршаған ортаға деген сүйіспеншілікке ие болуы.

Қазақстан Республикасының білім беруді дамыту тұжырымдамасында: «Білім берудің деңгейлері мен мазмұнын анықтағанда мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды үздіксіз білім берудің бастапқы деңгейі» деп көрсеткен [1].

Балалар біздің болашағымыз, оларға саналы, мән-мағыналы, өнегелі тәрбие мен білім беру қазіргі заманның талабы. Қазақстан Республикасы тәуелсіз мемлекет болғандықтан, әлемдік өркениеттің даму жолына бет бұруымыз табиғи құбылыс. Сол себептен ерте жастан бастап мектепке дейінгі балаларға үш тілді, оның ішінде қазақ, орыс, ағылшын тілдерін меңгерту басты мақсат. Мемлекеттің білім беру жүйесін жаңарту жағдайында мектепке дейінгі ұйымдардың базалық оқу жоспары ҚР Мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттың бір бөлігі ретінде білім салалары мен пәндерінің құрамын анықтайды, білім саласы мен жас ерекшеліктері бойынша білім мазмұнын меңгеруге бөлінген уақытты бөледі және жұмыс оқу жоспарын дайындау үшін негіз болады.

2016-2017 оқу жылында мектепке дейінгі ұйымдарда меншік нысаны түрлері мен типтеріне қарамастан білім беру процесі Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2016 жылғы 13 мамырдағы № 292 қаулысымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жалпыға міндетті мемлекеттік стандартындағы [2] «Коммуникация» білім беру саласының мақсаты: «айналадағы адамдармен араласуға қабілетті, көптілді тұлғаны тәрбиелеу үшін баланың қажетті коммуникативтік дағдыларын дамыту», деп көрсетілген. Осыған орай, балаларға тілдік коммуникативтік құзыреттілікті басшылыққа ала отырып: ауызша қатынастың алуан түрлі құралдарын ана тілінде және басқа тілдерде қарым-қатынас пен өзара іс-әрекет құруды пайдалануға; тілдің қажетті лексикалық және грамматикалық құралдарын талдау және оларды ойындарда, сөздік шығармашылықта және іс-әрекеттің басқа түрлерінде пайдалануға мүмкіндік береді. Үштілді (қазақ, орыс, ағылшын) меңгеруіне жол ашылады.

МДҰ-да үш тілдік мәселе жоғары деңгейде болу үшін неше түрлі тақырыптық іс-шаралар ұйымдастыру, дидактикалық ойындарды үнемі қолдану, ата-аналармен тығыз байланыста жұмыс істеу қажет. Ұйымдастырылған оқу қызметін жүзеге асыру үшін білікті маман, тілдік коммуникативтік

құзыреттілігі үш тілде де дамыған мектепке дейінгі ұйым педагогтерін дайындау қажет. Алуан түрлі мамандықтардың арасында жаңа буынның тәрбиесі мен білімін қамтамасыз ететін педагог кадрлар қашанда ерекше орында тұрады. Қоғамдағы қазіргі әлеуметтік-экономикалық өзгерістер мектепке дейінгі балаларды тәрбиелейтін қызметкерлерді дайындау мен олардың біліктілігін жетілдіру ерекше маңызды екендігін көрсетіп отыр.

Болашақ педагогтерді даярлауға жоғары педагогикалық білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартындағы талаптарды қарастырамыз. Бәсекеге қабілетті жоғары педагогикалық білімді мамандарды даярлаудың Қазақстан Республикасы Үкіметінің 13 мамыр 2016 ж. №292 қаулысымен бекітілген Жоғары Білім Берудің Мемлекеттік Жалпыға міндетті Стандартындағы [2] білім алушыларды даярлау деңгейіне қойылатын талаптарында: Жоғары оқу орны бітірушісінің негізгі құзыреттері жалпы білімділікке, әлеуметтік –этикалық құзыреттерге, экономикалық және ұйымдастыру - басқару құзыреттеріне, кәсіби құзыреттерге қойылатын талаптар негізінде қалыптасады. Сонымен қатар, Базалық және Міндетті пәндердің оқытылуымен бірге, таңдау компонентінің жүргізілуі аталып көрсетілген. Аталған заңнамалық құжаттың 25-бөлімінде «Үштілді білім беру бағдарламасын енгізген жоғары оқу орындары білім беру қызметін жоспарлау мен ұйымдастыруды үш тілде: оқыту тілінде, екінші тілде және ағылшын тілінде жүзеге асырылады. Бұл ретте оқу пәндерінің 50%-ын (қазақ немесе орыс) тілінде, 20% -ын екінші тілде (сәйкесінше орыс немесе қазақ), 30% -ын ағылшын тілінде оқыту көзделуде», деп атап көрсетілген. Зерттеу жұмысымызда қазіргі заман талабына сай «үштілді білім берудің» маңызы мен мәні зор, себебі болашақ мектепке дейінгі ұйым маманының үштілді білуі бәсекеге қабілеттілігін арттырады сөзсіз. Осының негізінде болашақ педагогикалық маманның, соның ішінде мектепке дейінгі ұйым маманын көптілді тұлға болып қалыптасуын қамтамасыз ету қажет.

Жоғары оқу орындарында тілдік емес мамандықтар студенттеріне шетел тілдерін ауызша және жазбаша сөйлеу бойынша оқытудың типтік бағдарламасында «Жалпы білім беру пәні ретінде «Шетел тілі» пәнін оқытудың мақсаты ретінде, студенттердің тілді оқуда білім, шеберліктер мен дағдыларын қалыптастыра отырып, оларды қатысымдық және кәсіптік іс-әрекеттерде қолдана білуге үйрету және студенттердің өз елі мен оқытылып жатқан елдің мәдениеті, салт-дәстүрін игеруде тіл ерекшеліктерін ескере отырып, мәдениаралық қарым-қатынас жасау қабілеттерін қалыптастыру анықталған.

Аталған құжатта бұл мақсаттарды жүзеге асыру үшін төмендегідей міндеттер қойылған.

- ағылшын тілінен ауызша және жазбаша қатынасты тілдік әрекеттердің барлық түрінде оқу рөлінде жүзеге асыруы үйрету;
- жоғары оқу орынында алған білімді әрі қарай кәсіптік қызметте жетілдіру үшін, өздігінен білімді тереңдету іскерлігін қалыптастыру;
- тілдің базалық, кәсіптік лексика-грамматикалық және фонетикалық минимумдарын тұрмыстық, кәсіптік және іскерлік қатынастарда қатысымдық –бағыттық мақсатта қолдануға үйрету.

Студент ағылшын тілі курсынан кейін міндетті түрде білуі тиіс:

- мәтіндерді сөздікпен және сөздіксіз оқи білуі, қажетті ақпаратты табу, оқыған мәтіннің мазмұнын түсіну;
- бланк толтыру, резюме құрастыру, жеке және іскерлік сипатта шағын хат жазу;
- ағылшын тіліндегі мәтіндерді ана тіліне аудару нормаларына сәйкес аудару;
- өткізілген тақырып аумағындағы аудио материалдарды ағылшын тілінде түсіну;
- тілдің сөйлеу нормасына сәйкес өзінің ойын ағылшын тілінде айта білу, сұрақ қою және оған жауап беру, оқытылған тақырыптық сөздердің көлеміне қарай және қарым-қатынас саласына байланысты ағылшын тілінде әңгіме жүргізе білу, осы және қатысымдық рөлді адекватты орындай отырып оқу, тыңдау және көру негізінде мазмұндау [2].

«Қазақстан Республикасында шетел тілдерін оқытуды 2015 жылға дейінгі тұжырымдамасында» республиканың ғылыми-техникалық және өндірістік даму бағыты түрлі профильдегі тілдік емес жоғары оқу орындарында шетел тілінде тіл иелерімен жеке, ғылыми және мәдени, оған қоса кәсіптік байланыс, тәжірибемен өзара алмаса алатындай мамандарды талап етеді делінген [3; 44]. Аталған тұжырымдамаға сәйкес, «Шетел тілдерін меңгеру деңгейлерінің Жалпыеуропалық құзыреті» стандартында анықталған деңгейлер бойынша шетел тілін оқыту екі кезеңде жүргізілуі тиіс: бірінші кезеңде (1 курс) студенттер еуропалық 4- деңгейді (B2) игеруі шарт. Шетел тілін 4- деңгейде игеру дегеніміз жеке, қоғамдық, оқу және кәсіптік салалар тақырыптары бойынша бірінші курс студенті күрделі ақпараттарды түсіне білуі, мәтіндердегі және тікелей хабарламаларды, ережелерді түсіне білуі, шетел тілінде тез, грамматикалық тұрғыда қатесіз, жеке, жалпы және кәсіби тақырыптарға жүйелі, оқиғаның маңыздылығын нақты

айқындап, қажетті түсіндірмелер арқылы өз позициясын анық жеткізе білуі, өз ойы мен ережелерді дамыта отырып айқын, жүйелі құрастырылған мәтінді жеткізе білуі керек.

Екінші кезеңде шетел тілін арнайы мақсатпен студенттің нақты мамандығы шеңберінде кәсіптік бағытталған қарым-қатынасқа оқыту ұсынылады, яғни арнайы мақсатпен оқыту (LSP). Бұл жерде студенттің мамандығына сәйкес тақырыпқа сөйлей білуі үшін, студент мамандықтың терминологиялық аппаратын меңгеруі, аутентикалық мәтіндер негізінде ақпараттық қорын кеңейтуі, интерпретация жасау шеберліктерін меңгере білуі, талқылауды жүргізе білуі, стандартты және кәсіптік бағыттағы тапсырмаларды шеше білуі керек. Тұжырымдамада, бұл көрсетілген міндеттерге оқу үдерісі барысында мәселелік, интерактивтік, ситуативтік ұстанымдарына негізделген түрлі технологиялар арқылы қол жеткізіледі делінген. Оларға студенттің кәсіптік-тәжірибелік әрекеттеріне өте жақындатылған кәсіптік мәтіндегі ситуациялар, мәселелік әдістер мен жобалық жұмыстар жатады. Тұжырымдамада түрлі мамандықтар студенттерін оқытатын жоғары оқу орындарында шетел тілін оқыту мазмұнды және құрылымды түрде келесі формула арқылы ұсынылған: B2 деңгейі + LSP, бұл шетел тілін меңгерудің халықаралық стандартына сәйкес делінген.

Қарым-қатынас дәуірінде өмір сүріп, технологиялық дамудың жоғары жылдамдығының және интернеттің кеңінен қолданылуының нәтижесінде шет тілі мұғалімдері «өздерінің рөлі туралы түсініктерін білім берушіден көп рөлді тәрбиешіге өзгерту керек» [4; 352]. «Білім алушылар жат мәдениеттегі мәдени құбылысты шыдамдылықпен дамытады» [5; 236] сабақтарды мақсатты құру арқылы мұғалімдер студенттерге белгілі бір ойды немесе көзқарасты қабылдауға мәжбүр етудің орнына студенттерге «зерттеліп жатқан мәдениеттің дұрыстығын қабылдауға» [5; 244] көмектеседі, студенттерге Парсонс пен Джунгенің ойын немесе мәдениетін қабылдауға мәжбүр етудің орнына «мұғалім дәстүрлі білім берушінің рөлінен кеңес беруші рөліне алмастырылады» [5; 205] деп атайды. Автордың пікіріне қосыла отырып, заман талабына сәйкес қазіргі таңда мұғалім, тек шет тілі мұғалімі ғана емес, жалпы кез-келген саладағы мұғалімдер тек білім берушінің рөлін атқармай, көп функционалды болуы тиіс. Сабақты жоспарлау кезіндегі мақсат бір ойды немесе пікірді мәжбүрлі түрде қосылуға емес, кеңес, бағыт-бағдар бере отырып, өзін-өзі реттеуге, өзін-өзі дамытуға қол ұшын беру арқылы оның тұлғалық қасиетін жетілдіруге септігін тизізеді деп санаймыз.

Аталмыш зерттеуге байланысты жалпы құзыреттілікке тоқталуды жөн көрдік. Жалпы құзыреттіліктер - бұл тілге тән емес, бірақ жалпы адамды жеке тұлға және әлеуметтік агент ретінде қарастыру. Тіл үйренушілердің немесе пайдаланушылардың жалпы құзыреттілігі төрт ішкі компоненттерден тұрады:

1. әлемді тану немесе декларативті білім

2. дағдылар мен ноу-хау

3. экзистенциалды компоненттер

4. оқу қабілеті. Бұл дегеніміз әрқайсысын өз субкомпоненттерімен қоса отырып, жаңа тәжірибемен айналысуға және жаңа білімді бұрыннан бар білімге біріктіруге мүмкіндік береді [6; 49]. Компоненттер мен олардың ішкі компоненттерінің өзара байланысын 1-кестеде көруге болады.

1- кесте Жалпы құзыреттілік компоненттері

Компоненттер	Ішкі компоненттер
әлемді тану немесе декларативті білім	әлем туралы білім әлеуметтік-мәдени білім мәдениетаралық білім
дағдылар мен ноу-хау	практикалық дағдылар мен ноу-хау мәдениетаралық дағдылар мен ноу-хау
экзистенциалды компоненттер	көзқарастар, ынталандырулар, құндылықтар, сенімдер танымдық стильдер, тұлға факторлары
оқу қабілеті	тілдік және коммуникативтік түсінігі жалпы фонетикалық түсінігі мен дағдысы оқу дағдылары эвристикалық дағдылар

Декларативті білім- тәжірибелік білім мен академиялық білімнің нәтижесінен туындайды, себебі барлық адам баласының қарым-қатынасы оның әлемді тануы мен тілді қолдануына байланысты болса, ал **дағдылар мен ноу-хау** адамдардың декларативті білімге емес, іс-әрекетті орындау қабілетіне

байланысты. **Экзистенциалды құзіреттіліктер** - бұл әлеуметтік өзара әрекеттестікте олардың жеке басының қалыптасуына ықпал ететін көзқарастарымен, мотивтерімен, құндылықтарымен, сенімдерімен, танымдық стильдерімен және жеке тұлғалық түрлерімен сипатталатын жеке тұлға жиынтығы. Оқу қабілеті, мета-құзіреттілік - бұл жаңа тәжірибені байқау және қатысу мүмкіндігі, жаңа білімді қолданыстағы білімге қосу, қажет болған жағдайда оны өзгерту.

Жалпы құзыреттілік негізінде зерттеу жұмысымызға орай тілдік коммуникативтік құзыреттілікке егжей-тегжейлі жітелуіне тоқтала кетсек.

Жалпы еуропалық шет тілін меңгеру стандарты бойынша тілдік коммуникативтік құзыреттілік дегеніміз 3 өлшемнен тұратын тілдік тәжірибенің жинақталуы. 2-ші кестеде көрсетілгендей олар: лингвистикалық, социолингвистикалық және прагматикалық болып, әрқайсысының өзінің параметрлері мен санаттарынан тұрады.

2- Кесте тілдік коммуникативтік құзыреттілік компоненттері

Компоненттер	Ішкі компоненттер
Лингвистикалық компонент	лексикалық құзыреттілік грамматикалық құзыреттілік семантикалық құзыреттілік фонологиялық құзыреттілік орфоэпиялық құзыреттілік
Социолингвистикалық компонент	әлеуметтік қатынастардың лингвистикалық белгілері сыпайылық конвенциялары халық даналығының өрнектері айырмашылықтарды тіркеу диалект пен екпін
Прагматикалық компонент	дискурстық құзыреттілік функционалдық құзыреттілік жобалау / өзара әрекеттестік құзыреттілігі

Жалпы еуропалық шетел тілін меңгеру стандартына сай алты компонентті қамтитын лингвистикалық құзіреттілік тиісті тіл ережелеріне сәйкес қалыптасқан, сақталатын, ұйымдастырылған және қол жетімді және мағынасы бар сөздерді шығару және түсіндіру қабілетіне жатады.

Бес аспектіні құрайтын социолингвистикалық құзыреттер белгілі бір әлеуметтік контекстке сәйкес тілді қолданудың әлеуметтік өлшемімен айналысуға қажетті білім мен дағдыларға жатады.

Прагматикалық құзыреттілік үш бөліктен тұрады, лингвистикалық ресурстарды функционалды пайдалануға, өзара алмасудың сценарийлері мен оқиға желісін құруға қатысты.

Құзыреттілікті өлшеуде жалпы еуропалық шет тілін меңгеру стандартында жалпы құзыреттіліктің жіктелуі бірнеше пәндердің синтезі болды.

Әр түрлі елдердің эмпирикалық зерттеулерінде, сонымен қатар тілдерді үйретуде, бағалауда қолданыс тауып, қазіргі таңда кең ауқымда жетекші стандарт ретінде орын алды [6; 48].

Үштілділік қағидасын іске асыруда мектепке дейінгі ұйым - орта мектеп - жоғары оқу орындар арасындағы сабақтастық өз дәрежесінде орын алу үшін бұл мәселе мемлекет деңгейінде заңдастырылуы қажет деп есептейміз. Мысалы, шетел тілінде оқытылатын пәндер тізімі мен мазмұнын анықтау, маман даярлау мәселелері бірізділік пен жүйелілікті қажет етеді. Үштілділік дидактикасына байланысты соңғы уақыттағы басылымдар мен тәжірибеге сүйенсек, бұл құбылысты іске асыруда төмендегі қағидаттарды ұстанған абзал:

- бірнеше тілдерді интегративтік түрде оқытып, оның ішінде бір тіл негізгі базалық тіл болып есептеледі, ол тіл екінші және үшінші тілді меңгеруге оң әсерін тигізеді;
- тілдерді қатарластыра оқыту;
- тілдерді үйрену де оқушылардың оқу және лингвистикалық тәжірибесін пайдалану (әмбебап терминдер, әртілдегі ұқсас грамматикалық категориялар тілдерді меңгеруді жеңілдетеді);
- тілдерді меңгерудегі тыңғылықтылық, асығыстыққа, үстірттілікке жол бермеу;

- тілдерді оқытудың танымдық бағытында оқушы көптілділік құзыр-қабілеттілікті меңгеріп қана қоймай, тіл құбылыстарына қызығушылық танытатын лингвист ретінде қалыптасуын қамтамасыз ету;
- тілді меңгеруде мәдениаралық бағыттылық, білім алушы тек көптілді тұлға ғана емес, көпмәдениетті азамат ретінде қалыптасуы шарт [7; 22].

Тілдік бірліктерді, грамматикалық ережелерді білу арқылы қарым-қатынас жасау, тілдік формаларды дұрыс таңдай алуы, педагог- тәрбиеші үшін тілдік коммуникативтік құзыреттіліктің мән-мағынасы орасан зор, себебі үштілді білім беру жағдайында қарым –қатынас жасау құралы ретінде қазақ, орыс, ағылшын тілдерін пайдалану бәсекеге қабілеттіліктің негізі болып табылады [8, 262 б.]. Сол себепті, өз мамандығының аясында сөздерді дұрыс саптау арқылы қарым-қатынас жасау, ой-пікірінді толыққанды үштілді жеткізу бәсекеге қабілетті маман үшін қажет. Қарым-қатынасты адамның өмірлік іс-әрекетінің негізгі факторы десек қателеспейміз. Интеллект және ерік, эрудиция және эмоционалды мәдениет тәрбиелілік – осылардың барлығы; және басқа адамдарды түсіну, яғни психикалық дұрыс бағалау. Екіншіден олардың мінез-құлық және жағдайына адекватты эмоционалды жауап бере алу, үшіншіден әр адамның өзінің жеке даралық ерекшеліктеріне байланысты стилін, әдіс-тәсілін, формасын таба білу. Қарым-қатынас мәдениетін көтеру үшін, ерте жастан бастап адамның басқа адамға жанашырлық, тілектестік, ортақтастық, мейірімділік қасиеттерін қалыптастыра білу керек [9; 416].

Қорыта келе, зерттеу жұмысымызға байланысты мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің тілдік коммуникативтік құзыреттіліктерін дамыту жоғарыда келтірілген тілдік коммуникативтік құзыреттілік компоненттерін меңгеруде іске асады деп санаймыз. Ол дегеніміз жалпы еуропалық шет тілін меңгеру стандартына сай алты компонентті қамтитын лингвистикалық құзыреттілік. Оларға мамандыққа сай сөздік қоры, грамматикалық иірімдерді дұрыс қолдану. Социолингвистикалық компонент бойынша МДҰ педагогі қазіргі заман талабына сай тілдерді, яғни мемлекеттік тіл- қазақ тілін, ресми тіл – орыс тілін және шетел тілі (ағылшын тілін) қоғамда әлеуметтік контекст аясында қодана алуы маңызды. Прагматикалық компонентте болашақ маман үшін мәнді, себебі тілдік дағдылар (оқылым, жазылым, тыңдалым, айтылым) арқылы тілдесім жасап, өз ой- пікірін айтып, идеяларымен бөлісе алады деп есептейміз.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. ҚР БҒМ (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі) (2012) Қазақстан Республикасының білім беру жүйесіні дамыту мен мәртебесі туралы есеп.
2. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 13 мамыр 2016 ж. №292 қаулысымен бекітілген Жоғары Білім Берудің Мемлекеттік Жалпыға міндетті Стандарты
3. 2015 жылға дейінгі Қазақстан Республикасының білім беру тұжырымдамасы (2004) // Қазақстан мұғалімі. 15 қаңт.— 40–48-б.
4. Littlewood W. (2014) Communication-oriented language teaching: Where are we now? Where do we go from here? *Language Teaching*, 47(3), 349-362. DOI: 10.1017/S0261444812000134.
5. Madjarova T., Botsmanova M., Stamatova T. (2001) I thought my teacher fancied me. In M. Byram, A. Nicholas, & D. Stevens (Eds.), *Developing intercultural competence in practice* (pp. 236-245). Exeter: Multilingual Matters Ltd.
6. Council of Europe (CoE) (2001) *Common European Framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment (CEFR)*, Strasbourg: Council of Europe.
7. Пассов Е. И. (2007) Содержание иноязычного образования как методическая категория // *Иностранные языки в школе*. №7
8. Манкеш А. Е., Тлеубай С. Т. (2019) Үштілді білім беру жағдайында мектепке дейінгі ұйым мамандарының тілдік коммуникативтік құзыреттілігі // «Білім беру жүйесін модернизациялау: тенденциялар, проблемалар және перспективалар» атты Халықаралық ғылыми-практикалық конференция. Абылай хан атындағы ҚазХҚжәнеӘТ университеті, Алматы. Б. 260-264
9. Леонтьев А. А. (1997) *Психология общения*. М.: Московский психологосоциальный ин-т; Воронеж: Изд-во НПО «МОДЭК». - 416 с.

**Развитие конкурентоспособности педагогов дошкольной организации
посредством языковых коммуникативных компонентов**

С.Т. Тлеубай

Казахский национальный педагогический университет имени Абая, Алматы, Казахстан
sandugash.tleubai@mail.ru

В статье рассматривается роль языковых компонентов в развитии языковой коммуникативной компетенции у педагогов дошкольной организации. Исследуются лингвистические, социолингвистические и прагматические компоненты, благодаря которым будущий специалист взаимодействует и развивает конкурентоспособность в данной области. Данные компетенции указаны в Европейском стандарте иностранных языков. Описываемые компоненты важны для подготовки будущего педагога дошкольного учреждения. Кроме того, этот вопрос должен быть узаконен на государственном уровне, чтобы обеспечить непрерывность развития навыков языкового общения с использованием трехязычного принципа между дошкольным учреждением - средней школой - высшим учебным заведением.

Ключевые слова: дошкольная организация, педагог дошкольной организации, трехязычие, коммуникативная языковая компетенция, языковые компоненты.

Development of competitiveness of teachers of preschool organization by means of language communicative components

S.T. Tleubay

Abai Kazakh National Pedagogical University, Almaty, Kazakhstan
sandugash.tleubai@mail.ru

This article discusses the role of language components in the development of language communicative competence among preschool teachers. Including linguistic, sociolinguistic and pragmatic components, thanks to which the future specialist interacts and develops competitiveness in this field. Because it is clearly stated in the European standard languages. Therefore, these components are required to become a competent professional help to prepare future preschool teacher. In addition, this issue must be legalized at the state level, to ensure the continuity of the development of communicative skills by using the trilingual principle between preschool - high school - higher education institution.

Key words: preschool organization, teacher of preschool organization, trilingualism, communicative language competence, language components

Редакцияға 02.01.2020 түсті.